

УДК 80

Печуріна Поліна Павлівна

студентка магістратури

Запорізького національного університету

МУЛЬТИМОДАЛЬНІСТЬ ТА МУЛЬТИМОДАЛЬНІ МЕТАФОРИ MULTIMODALITY AND MULTIMODAL METAPHORS

Анотація. Досліджено, що мультимодальність і мультимодальні метафори поєднують різні знакові системи (візуальні, вербальні, аудіальні тощо) для створення складних смислів у сучасних дискурсах і культурних текстах.

Ключові слова: мультимодальність, метафора, дискурс.

Summary. It has been established that multimodality and multimodal metaphors combine various sign systems (visual, verbal, auditory, etc.) to create complex meanings in contemporary discourses and cultural texts.

Key words: multimodality, metaphor, discourse.

Останнім часом джерела пошуку метафор помітно розширилися завдяки корпусним дослідженням, а також дослідженням різних видів дискурсу та полікодових (креолізованих) текстів, які ще називають мультимодальними. Однак мультимодальність — це поняття, дуже близьке до поняття мультимедійності, оскільки має справу з описом формування значень через модуси (численні семіотичні засоби) та соціокультурні феномени, пов'язані з ними [3, р. 218].

Багато продуктів сучасної культури — це мультимодальні та мультимедійні тексти, що складаються з різних комунікативних каналів (візуальних, аудіальних тощо) і модусів (зображення, письмо, мова тощо).

Будь-який дискурс може бути мультимодальним. Писемний дискурс поєднує різні візуальні та просторові особливості, такі як: оформлення, пробіли, поділ на абзаци, розташування, особлива орфографія тощо. Найяскравішим прикладом такого дискурсу може бути друкована реклама, де поєднуються і візуальні, і текстові образи.

При аналізі дискурсу та мультимодальних текстів враховують традиції передачі інформації в суспільстві, його соціокультурну репрезентацію, наприклад, ідеї, вірування, світогляди, норми, цінності тощо [2, р. 71].

Комунікація за своєю природою мультимодальна, оскільки під час спілкування ми використовуємо різні канали (слуховий, візуальний). І.П. Хутиз розуміє мультимодальність дискурсу як «одночасну взаємодію різних семіотичних систем, що транслують інформацію з урахуванням комунікативних традицій суспільства».

Поряд з мультимодальними текстами виділяють мультимодальні метафори. В рамках когнітивної лінгвістики метафора вважається компонентом мислення, а отже може бути виражена за допомогою різних кодів: жести, музика, міміка, візуальні образи тощо [4, р. 235].

Так, наприклад, розглядаючи метафоричну природу жестів, можна сказати, що без додаткової екстралінгвістичної інформації велика частина інформації може бути втрачена. Метафори в жестах створюють образи-схеми, які не суперечать метафоричним моделям відповідно до теорії концептуальної метафори.

Мультимодальні метафори – це вид метафор, у якому сфера-джерело та сфера-мішень представлені різними способами, наприклад, усно і письмово, вербально і візуально, за допомогою зображення або мови [6, р. 241].

Процеси кореляції в мультимодальних метафорах поділяють на кілька видів:

1) паралельний, коли зміст візуальної та мовної складової повністю збігається;

2) доповнюючий, коли один компонент (зображення або текст) переважає над іншим;

3) інтерпретативний (пояснюючий), коли компоненти існують незалежно один від одного і не пов'язані за змістом.

У результаті аналізу сучасних підходів до вивчення метафори, дискурсу та мультимодальних текстів можна зробити низку важливих висновків.

По-перше, метафора є важливим когнітивним механізмом, що дозволяє переносити значення з однієї концептуальної сфери в іншу. Вона ґрунтується на життєвому, фізичному чи культурному досвіді людини, тому метафору можна розглядати як не лише мовне явище, а й невід'ємну частину процесів мислення та сприйняття [1, с. 267].

По-друге, мультимодальність є важливим аспектом сучасного дискурсу. Вона пов'язана з використанням різних знакових систем для формування значень та взаємодії з аудиторією, що дозволяє створювати більш багатогранні і багатоаспектні текстові образи. Зокрема, мультимодальні метафори, в яких різні способи представлення сфери-джерела і сфери-мішені (наприклад, усно і письмово, вербально і візуально), відкривають нові можливості для розширення мовного вираження та взаємодії зі сприйняттям глядача чи читача [5].

Таким чином, сучасні мультимодальні тексти та метафори, які виникають у таких контекстах, виступають як потужний інструмент передачі інформації та створення образів у рамках культурних і соціальних традицій.

Література

1. Шевчук Н. В. Особливості політичного дискурсу : зміст, функції, жанрове втілення. Вісник ДАКККиМ. Серія : Політологія, 2013. С. 263–269.
2. Lin Ye. Explore the relationship between cross-cultural communication

and English language and literature [J]. Wencun Reading, 2023. P. 70-72.

3. Orero P. Topics in Audiovisual Translation. Benjamins Translation Library. Barcelona, Benjamins Translation Library, 2024. 227 p.

4. O'Sullivan C. Translating Popular Film. Palgrave Macmillan, 2011. 243 p.

5. Szarkowska A. The Power of Film Translation. In: Translation Journal Vol. 9. URL: <http://translationjournal.net/journal/32film.htm> (accessed: 20.03.2025).

6. Venuti L. Strategies of translation. In: M. Baker (eds.), Routledge encyclopedia of translation studies. London : Routledge, 1998. P. 240-244.